



● Οι λειτουργίες των χαμένων υγροτόπων μας μπορεί και πρέπει να ανακτηθούν μετά από ολοκληρωμένη μελέτη (σελ. 1).

● Η Πολιτεία πρόθυμη να στηρίξει με συγκεκριμένους τρόπους το EKBY (σελ. 2).

● Αγρότες ζητούν την αναδημιουργία των λιμνών Μαυρούδας και Κάρλας (σελ. 3).

● Εκτυπώθηκε ο χάρτης των υγροτόπων της Ελλάδος (σελ. 3)

● Το περιβάλλον και η προστασία του απασχολούν επιστήμονες και εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης σε συναντήσεις και σεμινάρια που πραγματοποιούνται τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό (σελ. 3, 4, 7)

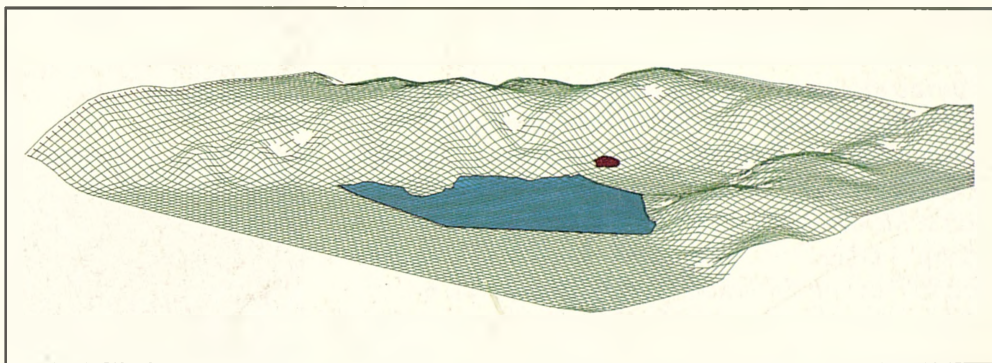
● Νέες εκδόσεις για τους υγροτόπους (σελ. 5)

● Βραβεύθηκαν προσπάθειες εκπαιδευτικών και παιδιών για τη μελέτη του περιβάλλοντος (σελ. 5).

● Νέες μελέτες για τους υγροτόπους (σελ. 5).

● Συνάντηση εργασίας για τους υγροτόπους του Ευξείνου και ο ρόλος που μπορεί να αναλάβει η χώρα μας (σελ. 6).

● Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών εξαρτάται πρωταρχικά από τη σύνθεση των οικοσυστημάτων και από τον σκοπό ή τους σκοπούς που καλείται να εκπληρώσει μια συγκεκριμένη περιοχή (σελ. 8).



Ψηφιακή αναπαράσταση μίας από τις προτεινόμενες λύσεις για την αναδημιουργία της τώως Λίμνης Κάρλας (συνεργασία EKBY και Εργαστηρίου Δασικής Διαχειριστικής και Τηλεπισκόπησης ΑΠΘ)

Αναδημιουργία υγροτόπων

Η Ελλάδα έχει αποξηράνει μέσα στα τελευταία 60 έτη τα δύο τρίτα περίπου των υγροτοπικών της εκτάσεων. Οι απώλειες αφορούν κυρίως στα έλη αλλά και σε αρκετές λίμνες, με γνωστότερα παραδείγματα τις λίμνες Γιαννιτών και Κάρλα. Ελάχιστοι Έλληνες γνωρίζουν ότι υπήρχαν κάποτε και λίμνες με τα ονόματα Τάκα, Αγουλινίτσα, Μαυρούδα, Ξυνιάδα κ.λπ. Λίμνες "άσημες", κατασπαρμένες σ' όλη την Ελλάδα, που ακόμη υπάρχουν στις αναμνήσεις των γηραιότερων κατοίκων.

Ηταν άραγε λάθος οι αποξηράνσεις του παρελθόντος; Μια ρητή καταφατική απάντηση δικαιολογείται μόνο από άγνοια των συνθηκών που επικρατούσαν τότε στη χώρα μας. Συνθήκες, που δημιουργήθηκαν από την έλευση ενάμισυ εκατομμυρίου προσφύγων και από την ανάγκη να καταπολεμηθεί η ελonoσία. Το πρόβλημα της ελonoσίας είναι δύσκολο να κατανοηθεί από όσους γεννήθηκαν μετά το 1940. Σε πρόσφατη εργασία του, ο ειδικός επί των Εγγείων Βελτιώσεων, κ. Γ. Μπαρτζούδης, αναδιφώντας την ιστορία των εγγειοβελτιωτικών έργων της πεδιάδας των Σερρών, αναφέρει ότι το ένα πέμπτο των προσφύγων που εγκαταστάθηκαν εκεί πέθαναν σε λίγα χρόνια από τις συνέπειες της ελonoσίας. Ζουν ακόμη μερικοί κάτοικοι πρώην ελωδών περιοχών που έχουν χάσει στενούς συγγενείς από τις δευτερογενείς ασθένειες (κυρίως τη φυματίωση) τις οποίες ευνοούσε η ελonoσία. Ακόμη και αν δεν υπήρχε η επιτακτική ανάγκη να αποκτηθεί νέα γεωργική γη και να καταπολεμηθεί η ελonoσία, οι παλαιές αποξηράνσεις δεν αποτελούν μομφή για όσους τις ζήτησαν και τις πραγματοποίησαν, διότι δεν υπήρχαν τότε οι γνώσεις για τις πολλαπλές λειτουργίες των υγροτόπων και για τα οφέλη που προσδίδει στον Άνθρωπο η διατήρησή τους.

Σήμερα οι γνώσεις υπάρχουν. Οχι μόνο δε δικαιολογούν άλλες αποξηράνσεις, αλλά δείχνουν την ανάγκη να αναδημιουργηθούν πολλοί από τους υγροτόπους που αποξηράνθηκαν.

Ο όρος αναδημιουργία (restoration), που αναφέρεται και ως αποκατάσταση, υποδηλώνει την εκτέλεση έργων μετά από ολοκληρωμένη τεχνική, βιολογική, οικονομική και κοινωνική μελέτη, τα οποία αποσκοπούν στο να ανακτήσει μια περιοχή (που ήταν κάποτε υγρότοπος ή στην οποία παραμένει ακόμη τμήμα ενός παλιού υγροτόπου) πλήρως ή μερικώς, όλες ή μερικές από τις λειτουργίες του παλαιού υγροτόπου ή ακόμη να αποκτήσει και νέες λειτουργίες που δεν είχε παλαιότερα. Ένας χαμένος υγρότοπος σπανίως μπορεί να αναδημιουργηθεί πλήρως, διότι η αποξήρανση αυτή καθεαυτή έχει ήδη αλλοιώσει τους αβιοτικούς και βιοτικούς παράγοντες του παλιού υγροτοπικού οικοσυστήματος και, παράλληλα, με την πάροδο του χρόνου, έχουν μεταβληθεί οι κοινωνικές και οι οικονομικές συνθήκες.

Χρειάζεται σήμερα η χώρα μας να προβεί σε αναδημιουργία ορισμένων υγροτόπων της; Η απάντηση είναι καταφατική για συγκεκριμένους υγροτόπους (π.χ. Λίμνη Κάρλα) για

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ για την πρώτη διαείττα του ΕΚΒΥ

Με την ευκαιρία συμπλήρωσης δύο ετών από την ίδρυση του ΕΚΒΥ, το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας διοργάνωσε την 11/11/93, ειδική συνέντευξη τύπου κατά την οποία παρουσίασε το ως τώρα έργο και τις μελλοντικές δυνατότητες προσφοράς του νέου αυτού ιδρύματος. Η εκδήλωση έγινε στην αίθουσα της Ένωσης Συντακτών Αθηναϊκού Τύπου. Πλην των δημοσιογράφων, τίμησαν την εκδήλωση ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ κ. Κώστας Λαλιώτης, η Υπουργός Πολιτισμού κ. Μελίνα Μερκούρη, ο Γενικός Γραμματέας της Γενικής Γραμματείας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος κ. Γιάννης Σμπώκος, οι ευρωβουλευτές κ.κ. Παρασκευάς Αυγερινός και Μιχάλης Παπαγιαννάκης, η εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στην Ελλάδα) κ. Μαρία Σαββαΐδου-Πολύζου, στελέχη των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας και εκπρόσωποι περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Η κ. Νίκη Γουλανδρή, πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΒΥ, παρουσίασε το ιστορικό της ίδρυσης του ΕΚΒΥ και τους σκοπούς του, όπως αυτοί εντάσσονται σε μια γενικότερη πολιτική διατήρησης της ελληνικής φύσης, και τις δυνατότητες συμβολής του νέου αυτού ιδρύματος στην προστασία, διαχείριση και ανάδειξη των υγροτόπων μας και γενικότερα των βιοτόπων. Ο κ. Σ. Ντάφης, πρόεδρος της επιστημονικής επιτροπής του ΕΚΒΥ, ανέλυσε τη μοναδική ποικιλία των οικοσυστημάτων της Ελλάδος τα οποία αποτελούν τμήμα όχι μόνο της φυσικής αλλά και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και ο κ. Π. Α. Γεράκης, διευθυντής του ΕΚΒΥ, εξέθεσε τα αποτελέσματα τόσο των εργασιών που περατώθηκαν όσο και αυτών που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Την εκδήλωση χαιρέτησαν ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, οι δύο ευρωβουλευτές, η εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα και ο πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών κ. Δη-



Από τη συνέντευξη τύπου για την πρώτη διαείττα του ΕΚΒΥ, φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ

μήτριος Γκλαβάς.

Ιδιαίτερη σημασία για τη μελλοντική εξέλιξη του ΕΚΒΥ αποκτούν οι δηλώσεις του κ. Κώστα Λαλιώτη, ο οποίος τόνισε ότι το ελληνικό κράτος θα ενισχύσει τα προγράμματα και τις παρεμβάσεις του ΕΚΒΥ στο σύνολό τους και θα συμβάλει στη δημιουργία προϋποθέσεων ώστε αυτό να αναλάβει τα πρώτα πιλοτικά προγράμματα συντονισμού διαχείρισης συγκεκριμένων υγροτόπων, γιατί το ίδρυμα είναι ένας σημαντικός πόλος αναφοράς για τους υγροτόπους όχι μόνο της χώρας μας, αλλά και των χωρών της Βαλκανικής Χερσονήσου και της Ανατολικής Μεσογείου.

Αναδημιουργία υγροτόπων

Συνέχεια από τη σελίδα 1

τους οποίους υπάρχουν επαρκή επιστημονικά δεδομένα. Πέρα όμως από την επιστήμη, υπάρχει ένα σχεδόν αλάνθαστο κριτήριο, που είναι το "άκουσμα" της ίδιας της γης από τους ανθρώπους που τη δουλεύουν. Δεν αναφερόμαστε μόνο σε παλαιότερα παραδείγματα, λ.χ. οι υδρογεωλογικές εκτιμήσεις των κατοίκων του χωριού Αραβησσός αποδείχθηκαν αξιόπιστες. Αναφερόμαστε κυρίως στους αγρότες των κοινοτήτων γύρω από τη Λίμνη Κάρλα, που πριν από δύο μήνες ζήτησαν την αναδημιουργία της λίμνης αυτής, και στους αγρότες των κοινοτήτων βορείως της Λίμνης Βόλβης που ζήτησαν την αναδημιουργία της Λίμνης Μαουρούδας. Ενδεχομένως υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις που ακόμη δεν έγιναν γνωστές.

Πιστεύουμε ότι το θέμα της αναδημιουργίας πρέπει να προωθηθεί όχι μόνο γιατί η Ελλάδα χρειάζεται περισσότερους υγροτόπους, αλλά και γιατί αποδεικνύει σαφέστερα από ο,τιδήποτε άλλο την ανάγκη να σταματήσει κά-

θε συγκεκριμένο σχέδιο περαιτέρω αποξήρανσης και κάθε ενέργεια που υποβαθμίζει τους υπάρχοντες υγροτόπους. Από την άλλη μεριά, πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή των κατοίκων που απαιτούν την αναδημιουργία του χαμένου υγροτόπου τους, αλλά και την προσοχή της Πολιτείας, στο γεγονός ότι για να δώσει η αναδημιουργία τα αναμενόμενα οικονομικά, κοινωνικά και οικολογικά οφέλη πρέπει να βασισθεί σε ολοκληρωμένη διεπιστημονική μελέτη. Υπάρχουν ικανοί έλληνες επιστήμονες που μπορούν να εκπονήσουν μελέτες αναδημιουργίας υγροτόπων, αν και σε κάποια επιμέρους θέματα θα ήταν απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί η πείρα που απέκτησαν άλλες χώρες.

Φυσικά, είναι σπατάλη χρημάτων η αναδημιουργία ενός υγροτόπου αν παράλληλα δεν ληφθούν μέτρα προστασίας του από καταστρεπτικές ενέργειες.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΩΣ ΛΙΜΝΗΣ ΜΑΥΡΟΥΔΑΣ

Στο οροπέδιο που περιβάλλεται από τους ορεινούς όγκους του Βερτίσκου, των Κερδυλίων και της Βόλβης, υπήρχαν μέχρι το 1959 δύο μικρές λίμνες: η Λίμνη Μαυρούδα που κατελάμβανε έκταση 4500 στρεμμάτων και η Λίμνη Λάντζα, έκτασης 7500 στρεμμάτων. Τα νερά των λιμνών αυτών, οι οποίες ήταν γνωστές ως Βρωμιολίμνες, περιείχαν μεγάλη ποσότητα αλάτων. Οι λίμνες αποξηράνθηκαν το 1960 για την απόκτηση γεωργικής γης. Οι αποκαλυφθείσες εκτάσεις της Μαυρούδας καλλιεργούνται σήμερα με ξηρικές κυρίως καλλιέργειες, ενώ της Λάντζας δεν έχουν πλήρως αξιοποιηθεί, λόγω της παθογένειας των εδαφών της.

Πρόσφατα, ο "Αναπτυξιακός Σύνδεσμος του Ορους Κερδυλλίων", που δημιουργήθηκε από τα Κοινοτικά Συμβούλια της περιοχής, ζήτησε τη συνδρομή του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων - Υγροτόπων για να αναδημιουργηθεί η Λίμνη Μαυρούδα ή ένα τμήμα της. Σκοπός της αναδημιουργίας είναι η ανάκτηση ορισμένων λειτουργιών του υγροτόπου, ώστε η νέα λίμνη να

αποτελέσει πυρήνα ανάπτυξης του αγροτουρισμού και να δώσει μικρές ποσότητες νερού για να αρδευθεί μια αυστηρά καθορισμένη έκταση.

Το ΕΚΒΥ, ανταποκρινόμενο στο αίτημα του Συνδέσμου, συνέταξε σχετική προμελέτη στην οποία, με βάση το υδατικό ισοζύγιο της λεκάνης απορροής, εξετάζεται η δυνατότητα επαναπλήρωσης ολοκλήρου ή ενός τμήματος της παλαιάς λίμνης και η άντληση περιορισμένης ποσότητας νερού για άρδευση η οποία δεν θα επηρεάζει αρνητικά τις άλλες υγροτοπικές αξίες. Η προοπτική της αύξησης του αγροτικού εισοδήματος από την επέκταση των αρδεύσεων σε 5000 στρέμματα θα αποτελέσει ισχυρό κίνητρο προκειμένου να πεισθούν οι παραγωγοί ώστε να συναινέσουν στην απώλεια των εκτάσεων που θα κατακλυσθούν.

Ηδη, το Συμβούλιο της Κοινότητας Μαυρούδας όπως και όλες οι γειτονικές κοινότητες και δήμοι έλαβαν σχετικές αποφάσεις για την υλοποίηση του έργου.

Κυκλοφόρησε ο χάρτης των υγροτόπων της Ελλάδος

Εκτυπώθηκε σε 3.000 αντίτυπα ο χάρτης των υγροτόπων της Ελλάδος. Είναι σηματικός, θεματικός υπό κλίμακα 1:1.000.000 και δημιουργήθηκε ως μέρος του προγράμματος "Απογραφή των Ελληνικών Υγροτόπων ως Φυσικών Πόρων" του ΕΚΒΥ.

Ο χάρτης βασίστηκε στο εθνικό αρχείο πληροφοριών του ΕΚΒΥ για τους ελληνικούς υγροτόπους. Απεικονίζονται σ' αυτόν οι υγροτόποι με διαφορετικό χρώμα για κάθε τύπο υγροτόπου (δέλτα, λίμνη, έλος κ.λπ.) και με κύκλο διαμέτρου αντίστοιχης του εμβαδού του.

Η ακτογραμμή και το υδρογραφικό δίκτυο της χώρας προήλθαν από ψηφιοποιημένο υπόβαθρο της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού ίδιας κλίμακας, στο σύστημα προβολής ΕΓΣΑ '87.

Είναι η δεύτερη έκδοση της απεικόνισης των ελληνικών υγροτόπων και αποτελεί συμπλήρωμα και επέκταση του πρώτου χάρτη που συντάχθηκε με τη συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων και του Πανελληνίου Συλλόγου Διπλωματούχων Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών.

Σεμινάριο για Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Εκπαιδευτικό σεμινάριο με θέμα "Σύνταξη, Διαχείριση και Αξιολόγηση Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων" οργάνωσε το Βρετανικό Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης από τις 1-5 Νοεμβρίου 1993. Στο σεμινάριο, που πραγματοποιήθηκε με την συνεργασία της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης και της Γενικής Γραμματείας Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ, έλαβαν μέρος υπάλληλοι των Γραφείων Περιβάλλοντος ή Πολεοδομίας όλων των νομών της Βόρειας Ελλάδας, του Οργανισμού Θεσσαλονίκης, του Οργανισμού Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης, εκπρόσωποι του ΤΕΕ/Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, του ΑΠΘ, του ΕΚΒΥ και του Παγκοσμίου Ταμείου για τη Φύση. Το πρόγραμμα του σεμιναρίου, που ήταν κατά μεγάλο μέρος προσανατολισμένο σε έργα που γίνονται σε περιοχές υγροτόπων, περιελάμβανε εισηγήσεις διακεκριμένων βρετανών καθηγητών σχετικές με τη νομοθεσία, τον σκοπό, το περιεχόμενο, τη σύνταξη και την αξιολόγηση των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αλλά και πρακτική άσκηση στη Λίμνη Βόλβη.



1994
ευχόμαστε 365 ημέρες
συνΕΡΓΑΣΙΑΣ
για τους υγροτόπους

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΕ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Εκπρόσωποι τοπικών αρχών από τη Φλώρινα, την Αρτα και τον Εβρο, νομούς που διαθέτουν αξιόλογους υγροτόπους όπως τις Λίμνες Πρεσπών, Πετρών, Χειμαδίτιδα, Ζάζαρη, Βεγορίτιδα, τον Αμβρακικό Κόλπο και το Δέλτα του Εβρου, επισκέφθηκαν στις 6 - 12 Δεκεμβρίου 1993 προστατευόμενους υγροτόπους της Ιταλίας.

Το πρόγραμμα, οργανώθηκε και χρηματοδοτήθηκε από το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση. Περιελάμβανε επισκέψεις σε τέσσερις υγροτόπους (Orbetello, Burano, Vulci στην Τοσκάνη και Renne στο Αμπρούτζο) που υφίστανται διαχείριση από το Παγκόσμιο Ταμείο της Φύσης - Ιταλία. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης των υγροτόπων (διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος, σχέσεις με τους γύρω κατοίκους κ.λπ.), καθώς και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για πληροφόρηση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών των υγροτόπων (κέντρα πληροφόρησης, εκθεσιακούς χώρους, βιβλιοθήκες, εργαστήρια, εκπαιδευτικά μονοπάτια, εκθεσιακό υλικό υπαίθρου, παρατηρητήρια πουλιών και άλλων ζώων).

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο Δέλτα του Εβρου, στον Αμβρακικό Κόλπο, στις Πρέσπες και σε άλλους έξι υγροτόπους ολοκληρώνονται Κέντρα Πληροφόρησης Επισκεπτών όπως και το γεγονός ότι ετοιμάζονται Υπουργικές Αποφάσεις ή Προεδρικά Διατάγματα για την προστασία των αντίστοιχων υγροτόπων, πιστεύουμε πως οι εμπειρίες και οι ιδέ-



Υγροτόπος Orbetello, φωτ.: Χρυσούλα Αθανασίου

ες που απέκομψαν οι συμμετέχοντες θα τους φανούν πολύ χρήσιμες στην διαχείριση των υγροτόπων των περιοχών από τις οποίες προέρχονται.

Συνάντηση του Προγράμματος για τους Μεσογειακούς Υγροτόπους (MedWet) στη Νότια Γαλλία

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το πρώτο έτος του προγράμματος MedWet, δηλαδή της ολοκληρωμένης προσπάθειας για την ορθή χρήση και προστασία των υγροτόπων της Μεσογείου. Δεν έλειψαν βέβαια οι δυσκολίες και τα εμπόδια, αποτέλεσμα της επιλογής ενός εξαιρετικά φιλόδοξου σκοπού (αντιστροφή της τάσης απώλειας και υποβάθμισης των υγροτόπων στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου) και των δυσχερειών μιας ισότιμης συνεργασίας διεθνών οργανισμών, κυβερνήσεων και μη κρατικών οργανώσεων.

Έχει αποκατασταθεί ήδη ένα πνεύμα εμπιστοσύνης και φιλικών σχέσεων μεταξύ των ομάδων εργασίας του προγράμματος, που αποτελούνται σήμερα από 50 περίπου επιστήμονες από πολλές χώρες. Παράλληλα η προπαρασκευαστική εργασία στους τομείς της απογραφής και παρακολούθησης των υγροτόπων, της διαχείρισης, της επαγγελματικής κατάρτισης, της έρευνας και της ενημέρωσης έχει προχωρήσει σημαντικά και αρχίζουν πειραματικές εφαρμογές των μεθόδων που έχουν προκύψει σε

χώρες μέσα και έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αυτές οι θετικές εξελίξεις διαπιστώθηκαν στην πρώτη ευρεία συνάντηση του MedWet, που έγινε στις 17-21 Νοεμβρίου 1993, στις καινούριες συνεδριακές εγκαταστάσεις του Βιολογικού Σταθμού της Tour du Valat, μέσα στους υγροτόπους της Camargue στη Νότια Γαλλία, με συμμετοχή 60 περίπου επιστημόνων από πολλές χώρες της Μεσογείου, της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης.

Συνάντηση του MedWet στην Ελλάδα

Η Καθοδηγητική Επιτροπή του Προγράμματος για τους Μεσογειακούς Υγροτόπους (MedWet) αποδέχθηκε πρόταση του διευθυντή του ΕΚΒΥ για να διεξαχθεί η επόμενη εξαμηνιαία συνάντηση των εκπροσώπων των χωρών και οργανώσεων που μετέχουν στο πρόγραμμα αυτό στις προσωρινές εγκαταστάσεις του ΕΚΒΥ στις 14-16 Απριλίου 1994.

Μεταξύ των συμμετεχόντων ήταν και τετραμελής αντιπροσωπεία του ΕΚΒΥ (αποτελούμενη από τον διευθυντή Π.Α. Γεράκη και τους συνεργάτες Μαρία Αναγνωστοπούλου, Γ. Ζαλίδη και Μ. Κουτράκη), μια και το ΕΚΒΥ μετέχει ενεργά στο MedWet, με ιδιαίτερη έμφαση στους τομείς της απογραφής των υγροτόπων, της επαγγελματικής κατάρτισης και της ενημέρωσης του κοινού. Μ' αυτό τον τρόπο, το ΕΚΒΥ αρχίζει να αποτελεί πόλο δραστηριοτήτων του MedWet για την Ανατολική Μεσογεία.

Παράλληλα συζητήθηκαν κατά τη συνάντηση οι δυνατότητες επέκτασης των δραστηριοτήτων του MedWet σε άλλες χώρες της Μεσογείου και κυρίως στην Πρώην Γιουγκοσλαβία, Αλβανία, Τουρκία, Κύπρο, Αίγυπτο, Τυνησία, Αλγερία και Μαρόκο. Προτάθηκε μάλιστα να αναλάβει η Συντονιστική Ομάδα του MedWet να βοηθήσει και άλλες χώρες στην υποβολή (κατά το 1994) προγράμματος για χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (πρόγραμμα LIFE).

Μελέτες

● Ολοκληρώθηκε από την ερευνητική ομάδα του Εργαστηρίου Ιχθυολογίας, Τμήματος Βιολογίας του ΑΠΘ (επιστημονικός υπεύθυνος Α.Ι. Σίνης) η τελική έκθεση της μελέτης με τίτλο: "Ποιοτική και ποσοτική μελέτη του γόνου ευρύαλων εμπορευσίμων ψαριών στη Λιμνοθάλασσα του Πόρτο Λάγος και στη Λίμνη Βιστονίδα, και διερεύνηση για μεγαλύτερη απόδοση του ιχθυοτροφείου του Πόρτο Λάγος".

Το πρόγραμμα χρηματοδότησε το Νομαρχιακό Ταμείο Ξάνθης, στα πλαίσια του Ειδικού Προγράμματος Θράκης.

● Ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της τελικής φάσης (Γ') της Μελέτης Διαχείρισης Βιοτόπων του Δέλτα στις Εκβολές του Ποταμού Έβρου από το μελετητικό γραφείο Παρασκευόπουλος - Γεωργιάδης ΕΠΕ, και το μελετητή Νικόλαο Κριάρη. Η μελέτη κατατέθηκε στο Νομαρχιακό Ταμείο Έβρου και ήδη έχει σταλεί στις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς για έκφραση γνώμης και κρίσης πριν από την έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης.

● Έληξε η πρώτη φάση της Χωροταξικής Οικολογικής Διαχειριστικής Μελέτης της Περιοχής των Εκβολών του ποταμού Πηνειού από το μελετητικό γραφείο "Σύμπραξη Γραφείων Μ. Κορώνη και Ε. Αδαμογιάννη".

Η μελέτη έχει ανατεθεί από την Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου (ΚΕΔ) και επίβλεψη τμήματός της έχει το ΕΚΒΥ.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αξιόλογες εργασίες, που αφορούν στους υγροτόπους και είναι αποτέλεσμα προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, βραβεύτηκαν πρόσφατα από το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων.



Η ομάδα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης του ΕΠΛ Νέας Ιωνίας Βόλου, φωτ.: Δημ. Οικονομίδης

Οι εργασίες αυτές πραγματοποιήθηκαν στα σχολεία, Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο Αλεξανδρούπολης, 1ο Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης και Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο Νέας Ιωνίας Βόλου. Οι τίτλοι των εργασιών και οι υπεύθυνοι καθηγητές είναι αντίστοιχα:

- δήμερο πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης με εφαρμογές στο Δέλτα του Έβρου με υπεύθυνο καθηγητή τον κ. Ιωάννη Ταρσούδη,
- Λίμνη Αγίου Βασιλείου (Λαγκα-

δά ή Κορώνεια), Προβλήματα - Απόψεις -Προτάσεις με υπεύθυνους καθηγητές τους κ. Μαρία Δούκου και Ιωάννη Γκουμάση και - Κάρλα: Η ιστορία ενός υγροτόπου που χάθηκε. Παρόν, παρελθόν και μέλλον με υπεύθυνους καθηγητές τους κ.κ. Αγλαΐα Τσκούρα και Δημήτριο Οικονομίδη.

Η επιλογή, η οποία έγινε με τη βοήθεια ειδικών, ήταν αρκετά δύσκολη λόγω του μεγάλου αριθμού και της πολύ καλής ποιότητας των εργασιών που έφτασαν στα γραφεία του ΕΚΒΥ

● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ● ΕΚΔΟΣΕΙΣ ●

● "Οιωνός" είναι ο τίτλος του τριμηνιαίου δελτίου της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, του οποίου το πρώτο τεύχος κυκλοφόρησε πρόσφατα.

Το δελτίο αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας της ΕΟΕ να συμβάλει σε εθνικό επίπεδο στην οργάνωση και στην προώθηση ενός επιστημονικά σχεδιασμένου δικτύου προστατευόμενων περιοχών για τα πουλιά στην Ευρώπη.

Απευθύνεται σε δημόσιες υπηρεσίες, περιβαλλοντικές οργανώσεις (τοπικές, εθνικές και ευρωπαϊκές) και σε μεμονωμένα άτομα που ασχολούνται με θέματα περιβάλλοντος.

Περιέχει πληροφορίες για τις Σημαντικές για τα Πουλιά Περιοχές στην Ελλάδα (ΣΠΠΕ) και στην Ευρώπη,

π.χ. οικολογική αξία, απειλές, διαχείριση.

● Κυκλοφόρησε το 2ο τεύχος του ενημερωτικού δελτίου του προγράμματος "Δράση για τους υγροτόπους της Μεσογείου (MedWet)" με τίτλο "MedWet Newsletter" που

έχει σκοπό την ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν στους μεσογειακούς υγροτόπους και τις δραστηριότητες του προγράμματος. Το ενημερωτικό αυτό δελτίο εκδίδεται από τη Γραμματεία του προγράμματος και κυκλοφορεί στα Αγγλικά και Γαλλικά.

Το 2ο τεύχος περιλαμβάνει αναφορά στην 5η Διάσκεψη Ραμόσρ στο Κουσίρο της Ιαπωνίας, ειδήσεις για συνέδρια, σεμινάρια και συνατήσεις, καθώς και αναφορά σε συγκεκριμένες δράσεις του MedWet (απογραφή και παρακολούθηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού, αξιοποίηση προϊόντων έρευνας και επαγγελματική κατάρτιση).

● Μόλις κυκλοφόρησαν τα πρακτικά του συμποσίου που

οργανώθηκε από το Διεθνές Γραφείο Έρευνας Υδροβίων Πουλιών και Υγροτόπων (IWRB) στις 9 - 12 Νοεμβρίου 1992 στη Φλόριντα των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο τίτλος της έκδοσης είναι "Διατήρηση υδροβίων πουλιών και υγροτόπων κατά τη δεκαετία του 1990: παγκόσμια προοπτική" και οι συντονιστές της έκδοσης είναι οι M.Moser, R.C. Prentice και J. Van Vesseem. Οι εργασίες που περιέχουν τα πρακτικά είναι χωρισμένες σε έξι ενότητες από τις οποίες ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα έχουν εκείνες που αφορούν στην εκτίμηση των οικολογικών αλλαγών σε υγροτόπους, τις απογραφές και μετρήσεις υγροτοπικών απωλειών και την αναδημιουργία και αναβάθμιση υγροτόπων.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ – ΕΛΛΑΣ



Το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση ιδρύθηκε το 1991 με σκοπούς:

1. Να αντιμετωπίσει γεγονότα υποβάθμισης του ελληνικού περιβάλλοντος που χρειάζονται άμεση επέμβαση.
2. Να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, χρησιμοποιώντας τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και οργανώνοντας εκπαιδευτικές εκστρατείες, με τη συμμετοχή τοπικών και διεθνών οργανώσεων.
3. Να αυξήσει τις δυνατότητες κρατικών και μη κρατικών φορέων για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων προστασίας του περιβάλλοντος.
4. Να διεξάγει τεκμηριωμένα προγράμματα στους διάφορους τομείς δράσης.

Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τους κ.κ. Τζώρτζια Βαλαώρα, Luc Hoffmann και Θύμιο Παπαγιάννη.

Οι σημαντικότερες δραστηριότητές (περατωθείσες και υπό εξέλιξη) είναι:

- Προστασία και διαχείριση ελληνικών υγροτόπων: το πρόγραμμα εκπονήθηκε από ομάδα εργασίας ελλήνων και ξένων ειδικών επιστημόνων και τα πρακτικά εκδόθηκαν σε πλήρη και συνοπτική μορφή.
- Συμμετοχή στη χρηματοδότηση του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων.
- Άμεση επέμβαση στους υγροτόπους: πρόγραμμα παρακολούθησης και παρέμβασης σε τρεις σημαντικούς υγροτόπους (Δέλτα Εβρου, Δέλτα Αξιού & Αμβρακικό Κόλπο) με ειδικούς επιστήμονες εγκαταστημένους στις περιοχές αυτές. Η συντονίστρια του προγράμματος καθώς και η υπεύθυνη για την περιοχή του Δέλτα του Αξιού στεγάζονται στις εγκαταστάσεις του ΕΚΒΥ.
- Οικοανάπτυξη Ροδόπης - Νέστου: εναλλακτικό σχέδιο ανάπτυξης για τις φυσικές περιοχές της ευρύτερης περιοχής της Ροδόπης και της κοιλάδας του Νέστου.
- Σχέδιο διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών: κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης του δρυμού αυτού από διεπιστημονική ομάδα ελλήνων και ξένων επιστημόνων.
- Εταιρία Προστασίας Πρεσπών: το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση - Ελλάς, μαζί με άλλες 9 ελληνικές και ξένες οργανώσεις και ιδρύματα, ίδρυσαν την εταιρία αυτή που σκοπό έχει τη διατήρηση της πλούσιας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, για την καλύτερη του βιοτικού ε-

πιπέδου των κατοίκων των Πρεσπών και την εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης της περιοχής.

- Ενίσχυση του Συλλόγου για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας.
- Προστασία της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* στο Ιόνιο.
- Στρατηγική Προστασίας της Καφετιάς Αρκούδας της Πίνδου.
- TRAFFIC: έλεγχος του εμπορίου της άγριας πανίδας στην Ελλάδα.
- Προστατευόμενη περιοχή αρπακτικών Δαδιάς-Σουφλίου: σχεδιασμός ολοκληρωμένης διαχείρισης για τη δασική περιοχή, παρακολούθηση των σπάνιων πουλιών της περιοχής και δημιουργία υποδομής οικότουρισμού.
- Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΟΚ: περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ελλάδα.
- Ανάπτυξη οικότουρισμού στο Ζαγόρι.
- Συγκριτική μελέτη μεταξύ της συμβατικής και της οργανικής γεωργίας.
- Υπολείμματα φυτοφαρμάκων και η συγκέντρωσή τους στην άγρια πανίδα στους υγροτόπους του Αμβρακικού και του Θερμαϊκού Κόλπου.
- Πρόγραμμα διάθεσης αποβλήτων 29 κοινοτήτων στον Αποκόρωνα (Κρήτη).
- Μετατροπή της συμβατικής καλλιέργειας σε οργανική καλλιέργεια στο Μοναστήρι της Μεταμορφώσεως στην Ορμύλια της Χαλκιδικής.
- Πρόγραμμα περιβαλλοντικής προστασίας του Αγίου Ορους.

Επίσης, εκδίδει το τριμηνιαίο ενημερωτικό έντυπο "ΤΟ ΠΑΝΤΑ" και έχει χρηματοδοτήσει εκδόσεις σχετικές με απειλούμενα σπονδυλωτά και φυτά, την ορθοδοξία και το περιβάλλον, τους υγροτόπους, την ατμοσφαιρική ρύπανση στην Ελλάδα κ.λπ.

Το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση - Ελλάς έχει 3000 περίπου υποστηρικτές. Περισσότερες πληροφορίες μπορεί να πάρει κανείς από τα γραφεία του: Ασκληπιού 14, 10680 Αθήνα τηλ. 01-3623342

Υγρότοποι Ευξείνου και Ελλάδα

Στις 18-22 Οκτωβρίου 1993 οργανώθηκε στην Οδησό συνάντηση εργασίας για τους υγροτόπους των χωρών του Ευξείνου Πόντου στην οποία συμμετείχαν 55 εκπρόσωποι των χωρών αυτών, 12 ειδικοί από άλλες χώρες και 11 εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών. Οι σύνεδροι διεπίστωσαν τη μεγάλη σημασία των υγροτόπων της περιοχής και τους κινδύνους να υποβαθμισθούν άμεσα οι υγρότοποι αυτοί κατά

τη μεταβατική πολιτικο-οικονομική περίοδο που διέρχονται η Βουλγαρία, η Ρουμανία και τα κράτη της πρώην Σοβιετικής Ενωσης που βρέχονται από τον Εύξεινο Πόντο. Επίσης οι σύνεδροι κατέληξαν σε συγκεκριμένες προτάσεις για να αναχαιτισθούν οι κίνδυνοι.

Πολλοί από τους υγροτόπους του Ευξείνου συνδέονται οικολογικά με τους ελληνικούς. Ελληνικοί πληθυσμοί

διαβιούν σε χώρες του Ευξείνου. Η Ελλάδα είναι η πλησιέστερη από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ενωσης σ' αυτήν την περιοχή. Ηδη ελληνικής καταγωγής επιστήμονες εργάζονται για τους υγροτόπους του Ευξείνου. Οι λόγοι αυτοί οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Ελλάδα όχι μόνο δεν πρέπει να μείνει αμέτοχη στην προσπάθεια που άρχισε αλλά θα πρέπει να αναλάβει και πρωτοβουλίες στο ζήτημα αυτό.

● Ο Δήμος Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Τεχνικό Μουσείο και το Γαλλικό Ινστιτούτο, παρουσιάζει από 12/1/94 ως 26/2/94 την έκθεση με τίτλο "Ποια Γη για τα παιδιά μας;". Η έκθεση παρουσιάζεται στο περίπτερο της Αγροτικής Τράπεζας στο χώρο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

Το θέμα είναι σχετικό με την προστασία του περιβάλλοντος και επιδιώκει να παρουσιάσει στους επισκέπτες τις επιπτώσεις των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στη φύση όπως και τρόπους διατήρησης της φυσικής μας κληρονομιάς. Η έκθεση έχει σχεδιασθεί και κατασκευασθεί στη Γαλλία, από το Κέντρο Επιστημών και Βιομηχανίας "LA VILLETTE". Περιλαμβάνει φωτογραφίες, ενημερωτικά κείμενα, οπτικοακουστικό υλικό κι ένα μεγάλο αριθμό συμμετοχικών εκθεμάτων που λειτουργούν με απευθείας έλεγχο και χειρισμό του επισκέπτη.

Στην έκθεση συμμετέχει και το ΕΚΒΥ με δικό του σχετικό υλικό. Συμμετέχουν επίσης το Μαρσιολογείο - Καναγκίνειο Ίδρυμα Επιστημών Περιβάλλοντος και το Εργαστήριο Φυσικής της Ατμόσφαιρας του ΑΠΘ. Για περισσότερες πληροφορίες: Τεχνικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Ταχ. Θυρίδα 10977, 54110 Θεσσαλονίκη, Τηλ. 031-799773, φαξ 031-52609

● Τα 25 χρόνια συμπληρώνει φέτος η Παγκόσμια Ένωση για τις Υδατοκαλλιέργειες (World Aquaculture Society). Με την ευκαιρία της επετείου οργανώθηκε, στη Νέα Ορλεάνη (Η.Π.Α.), στις 12-18 Ιανουαρίου 1994 Παγκόσμιο Συνέδριο για τις Υδατοκαλλιέργειες και η VII Έκθεση Υδατοκαλλιεργείων.

● Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας) διοργανώνει σε συνεργασία με το ΕΚΒΥ ημερίδα για το υγροτοπικό σύμπλεγμα Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα - Αλυκή Κίτρου.

Η ημερίδα θα γίνει στις 5 Φεβρουαρίου 1994 στο Συνεδριακό Κέντρο Ηεlexpo ΔΕΘ - Αίθουσα Α' παράλληλα με την έκθεση Agrotica. Τα θέματα της ημερίδας θα αφορούν στη σημερινή κατάσταση του δέλτα, τον αποχετευτικό αγωγό, τη γεωργία, την κτηνοτροφία, τις οστρακοκαλλιέργειες, την άγρια πανίδα καθώς και τις προτάσεις διαχείρισης του υγροτοπικού συμπλέγματος.

Για περισσότερες πληροφορίες: Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας, Βενιζέλου 64, ΤΚ 546 31 Θεσσαλονίκη τηλ. 031-221726, φαξ 031-265468

● Η Πανελλήνια Ένωση Βιολόγων (ΠΕΒ) διοργανώνει Συμπόσιο για τα 20 έτη από την ίδρυσή της, με τίτλο: "Βιολογία: Επιστήμη του 21ου αιώνα".

Το Συμπόσιο θα γίνει στις 19-20 Μαρτίου στο Ξενοδοχείο Χανδρής (Αθήνα) με θέματα: "Βιολογία και Περιβάλλον", "Πρωτογενής Παραγωγή", "Βιολογία και Υγεία", "Βιολογία και Βιομηχανία", "Βιολογία και Βιοτεχνολογία".

Για περισσότερες πληροφορίες: ΠΕΒ, Σωκράτους 79-81, Αθήνα, τηλ. 01-5224632.

● Το Κέντρο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Νέων Γαιών (Centre for Integrated New Land Development - CIND) διοργανώνει διεθνές σεμινάριο για τους υγροτόπους.

Το σεμινάριο θα γίνει στο Lelystad της Ολλανδίας από τις 11 Απριλίου ως τις 20 Μαΐου 1994. Τα επιμέρους θέματα καλύπτουν: απογραφή, ταξινόμηση, αξίες, απειλές και διαχείριση. Για περισσότερες πληροφορίες: CIND, P.O.Box 600, 8200 AP Lelystad, The Netherlands τηλ. 0031-3200-97195

● Το τρίτο δεκαήμερο του Μαΐου 1994, θα πραγματοποιηθεί στην Ξάνθη το 5ο Εδαφολογικό Συνέδριο με οργανωτή την Ελληνική Εδαφολογική Εταιρία. Τα θέματα του Συνεδρίου καλύπτουν το χώρο της εδαφολογίας, λιπασματολογίας και της θρέψης φυτών.

Για περισσότερες πληροφορίες και υποβολές αιτήσεων συμμετοχής: Γραμματεία Οργανωτικής Επιτροπής - Κ. Παναγιωτόπουλος, Εργαστήριο Εδαφολογίας, Τμήμα Γεωπονίας, ΑΠΘ, 54006 Θεσσαλονίκη.

● Το 8ο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο Ιχθυολόγων, με θέμα: "Τα ψάρια και το περιβάλλον τους", θα γίνει στο Ονιέδο της Ισπανίας από τις 26 Σεπτεμβρίου ως 2 Οκτωβρίου 1994. Για πληροφορίες στη Γραμματεία του Συνεδρίου: VIII Ordinary General Meeting of the SEI, Museo Nacional de Ciencias Naturales, Jose Gutierrez Abascal 2, 28006 Madrid, Espana.

Μας περιβάλλουν εκθεσιακός κύκλος



Κάποιοι
υγροτόποι
δίπλα μας



Οφεις
άγριας
φύσης



ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
Βασ. Ολγας 108, Θεσσαλονίκη, 13.1.1994 - 6.2.1994

Την Πέμπτη 13 Ιανουαρίου 1994 έγιναν στο Πολιτιστικό Κέντρο της Εθνικής Τράπεζας - Βασ. Ολγας 108, Θεσσαλονίκη - τα εγκαίνια του εκθεσιακού κύκλου με τίτλο "Μας Περιβάλλουν".

Ο κύκλος περιλαμβάνει τις εκθέσεις:

- Οφεις άγριας φύσης, του Woodson Art Museum, Wisconsin, USA
- Κάποιοι υγροτόποι δίπλα μας, του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων - Υγροτόπων που παρουσιάζονται με τη συνεργασία του Πολιτιστικού Κέντρου της Εθνικής Τράπεζας.

Οργανωτές της έκθεσης, η οποία θα διαρκέσει ως τις 6 Φεβρουαρίου είναι το Πολιτιστικό Κέντρο Βόρειας Ελλάδας της Εθνικής Τράπεζας, το Αμερικανικό Κέντρο Θεσσαλονίκης και το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών εξαρτάται πρωταρχικά από τη σύνθεση των οικοσυστημάτων και από τον σκοπό ή τους σκοπούς που καλείται να εκπληρώσει μια συγκεκριμένη περιοχή.

Ανεξάρτητα όμως από τον σκοπό ή τους σκοπούς διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής πρέπει να τηρούνται οι παρακάτω γενικές αρχές:

1. Για την αποτελεσματική προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος απαιτείται βαθιά γνώση της κατάστασης των οικοσυστημάτων που συνθέτουν την υπό διαχείριση περιοχή καθώς και των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών. Η γνώση αυτή αποκτάται μέσω συστηματικής έρευνας και συνεργασίας ειδικών από περισσότερους φυσιογνώστικους και κοινωνικοοικονομικούς κλάδους.

2. Προστασία και χρήση πρέπει να θεωρούνται ενιαίο σύνολο. Δεν νοείται προστασία της φύσης χωρίς χρήση (π.χ. έρευνα, εκπαίδευση) γιατί τότε δεν έχει νόημα η προστασία της. Η φύση δεν μπορεί, στην πράξη, να προστατευθεί αν δεν ικανοποιεί κοινωνικές ανάγκες, έστω εκείνες που συνδέονται με την εκπαίδευση και την έρευνα. Εδώ όμως ισχύει και το αντίστροφο. Η φύση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο διηνεκές για την κάλυψη ανθρωπίνων αναγκών αν δεν προστατευθεί. Δεν μπορούμε να προστατεύσουμε ένα οικοσύστημα αν δεν το χρησιμοποιήσουμε αλλά και δεν μπορούμε να το χρησιμοποιούμε επ' άπειρον αν δεν το προστατεύσουμε. Αυτό ισχύει για τα χερσαία, υδροτοπικά κ.λπ. οικοσυστήματα και γενικά για όλους τους ανανεώσιμους φυσικούς πόρους.

3. Τοπικά και ιδιωτικά ενδιαφέροντα και συμφέροντα πρέπει να υποτάσσονται στα ενδιαφέροντα και συμφέροντα του γενικότερου κοινωνικού συνόλου. Όλα τα φυσικά



Χειμάρρος στη Ροδόπη, φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ

και κοινωνικά φαινόμενα και διεργασίες απαιτούν σύνθετες προσεγγίσεις. Προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος αποτελούν επίσης κοινωνικά ζητήματα που μπορούν να αντιμετωπισθούν μόνο με τη συναίνεση του κοινωνικού συνόλου. Οι δραστηριότητες μεμονωμένων ατόμων ή κοινωνικών ομάδων (συλλόγων προστασίας της φύσης κ.λπ.) αποδίδουν περισσότερα όταν εντάσσονται στη συνολική προσπάθεια του κοινωνικού συνόλου. Βοηθούν οπωσδήποτε και πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πολύτιμοι αρωγοί, αλλά είναι βέβαιο πως από μόνοι τους δεν μπορούν να λύσουν τα σύνθετα επιστημονικά προβλήματα προστασίας της φύσης και του περιβάλλοντος.

4. Τα ενδιαφέροντα και συμφέροντα του παρόντος πρέπει να υποτάσσονται σε

εκείνα του μέλλοντος. Για τη χρήση της φύσης και των φυσικών πόρων πρέπει να αναζητούνται διαχρονικές μέθοδοι που να επιτρέπουν την αειφορία της χρήσης. Κάθε γενιά έχει υποχρέωση να αφήνει το περιβάλλον σε καλύτερη κατάσταση από εκείνη που το παρέλαβε.

5. Η προστασία της φύσης δεν πρέπει να περιορίζεται στην απλή διαπίστωση των ζημιών ή της αλλοίωσης που έχει υποστεί και στην προσπάθεια παραπέρα παρεμπόδισης των καταστροφών και αλλοιώσεων ή στην αποκατάσταση των ζημιών και την ανόρθωση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων. Θα πρέπει να προσπαθεί, χρησιμοποιώντας τους νόμους της φύσης και τους νόμους που έχει θεσπίσει η ανθρώπινη κοινωνία, να προλαμβάνει τις καταστροφές και τις αλλοιώσεις.

6. Η προστασία της φύσης δεν πρέπει να αντιστρατεύεται την πρόοδο αλλά να χρησιμοποιεί τις σύγχρονες τεχνικές γνώσεις προς όφελος της. Οπως έλεγε ο Frey Wiessling πριν από 34 έτη "Δεν ζητάμε την προστασία της φύσης ενάντια στην τεχνική και την πρόοδο αλλά με τη βοήθεια της τεχνικής και της πρόοδου".

Οι παραπάνω αρχές χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες σκέψεις για τη διαχείριση κάθε προστατευόμενης περιοχής αλλά βρίσκουν εφαρμογή και στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Ιδιαίτερα η δεύτερη αρχή, του ενιαίου της χρήσης και προστασίας, πρέπει να εφαρμόζεται "στη χρήση και προστασία του εδάφους, των δασών, των υδροτόπων και όλων των υδάτινων πόρων".

Εκτός από την τήρηση των παραπάνω αρχών, (για την ορθολογική οργάνωση της αειφορικής διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής) απαιτείται η σωστή περιγραφή της και η σαφής τοποθέτηση του σκοπού ή των σκοπών διαχείρισης.

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

Τεύχος 5, Ιανουάριος - Φεβρουάριος 1994
Διμηνιαία έκδοση του ΕΚΒΥ

Ταχυδρομική διεύθυνση:
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας
Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υδροτόπων
14ο χλμ Θεσσαλονίκης - Μηχανιώνας, 570 01 Θέρμη,
τηλ. (031) 473.320, 473.432, 475.604
Φαξ: (031) 471.795

Υπεύθυνη Έκδοσης:
Μαρία Κατσακίωρη

Συντακτική Επιτροπή:
Μαρία Κατσακίωρη, Μάνος Κουτράκης, Σπύρος Ντάφης

Φωτοστοιχειοθεσία - Εκτύπωση:
Υιοί Α. Υφαντή Ο.Ε., Φραγκίνη 9, 546 24 Θεσσαλονίκη

